

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas)
Projekto rengėjas	Žemės ūkio ministerija
Projekto tikslas	<p>Įstatymo projekto tikslas – sudaryti teisinės prielaidas užtikrinti, kad topografinių ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdviniai duomenys būtų tvarkomi pagal vieningus erdvinių duomenų modelius, o tai sudarytų galimybę šiuos duomenis pakartotinai naudoti bei įvykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.2.1.5 priemonę (sudaryti teisinės, administracinės ir finansinės prielaidas centralizuotai kurti, teikti, gauti ir tvarkyti erdvinius topografijos ir inžinerinės infrastruktūros duomenis).</p> <p>Įstatymo projekto uždaviniai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sudaryti prielaidas Žemės ūkio ministerijai kartu su Aplinkos ministerija įsteigti Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą, skirtą centralizuotai tvarkyti ir vieno langelio principu teikti išsamius ir aktualius esamų ir projektuojamų topografijos ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinius duomenis; – teisiškai reglamentuoti, kad topografinių ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdviniai duomenys būtų tvarkomi pagal vieningus erdvinių duomenų modelius; – nubrėžti takoskyrą tarp topografinių ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinius duomenis tvarkančių institucijų; – nustatyti, kad Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros informacinius išteklius sudaro Lietuvos erdvinės informacijos portalas, Georeferencinio pagrindo kadastras, Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklas LitPOS ir Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinė sistema; – nustatyti, kad valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbai yra viešojo administravimo funkcija ir pavesti ją vykdyti konkrečiai institucijai.
Siūlomo projekto poveikio įvertinimas	
Poveikis atitinkamai sričiai	<p>Numatomas teisinis reguliavimas teigiamai paveiks vieningų ir suderintų stambaus mastelio informacinių išteklių – topografijos ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinių duomenų – kūrimą, statinio gyvavimo ciklo procesų įgyvendinimą bei sudarys prielaidas išvengti darbų dubliavimo topografijos ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinių duomenų tvarkymo srityje.</p> <p>Įstatymo projekto įgyvendinimas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, kadangi viename prieigos taške – Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje – bus pasiekiami vieningi esamų ir suprojektuotų topografijos ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdviniai duomenys. Lietuvos ir užsienio subjektams (valstybės institucijų bei</p>

	savivaldybių darbuotojams, projektuotojams, geodezininkams, matininkams, žemėtvarkininkams, statybininkams ir kt.) reikės mažiau laiko ir pastangų pasiekti oficialius ir patikimus stambaus mastelio erdvinius duomenis, nereikės lėšų jiems kurti pakartotinai, taip pat šie duomenys leis tiksliau įvertinti planavimo, projektavimo ar miestų infrastruktūros objektų priežiūros darbų apimtį, netiesiogiai spartins žemės kasimo, statybos ir kt. leidimų išdavimą.
Poveikis valstybės finansams	Priėmus Įstatymo projektą Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinei sistemai sukurti valstybės biudžeto lėšų nereikės – ji kuriama ES struktūrinių fondų lėšomis. Tolesniam šios informacinės sistemos palaikymui bus reikalingos lėšos, jos bus numatytos Žemės ūkio ministerijos ir Aplinkos ministerijos asignavimuose. Paminėtina, kad šios informacinės sistemos erdviniai duomenys bus naudojami Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ paslaugose, todėl pastarojoje atsisakoma erdvinių duomenų komponento. Planuojama, kad TIIIS palaikymui kasmet reikės apie 530 tūkst. Eur, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje šios informacinės sistemos sukūrimas leis taupyti valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšas, nes vieningi ir suderinti stambaus mastelio informaciniai ištekliai bus nuolat tvarkomi ir pakartotinai naudojami skirtingų institucijų daugelyje sričių: valstybės registrų, kadastrų ir valstybės informacinių sistemų duomenims kurti, teritorijų planavimui, statybų projektavimui bei užbaigimui ir pan., bei su šiais duomenimis susijusioms paslaugoms teikti. Tai sudarys prielaidas išvengti darbų dubliavimo topografijos ir inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinių duomenų tvarkymo srityje.
Poveikis administracinei naštai	Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti, kad inžinerinius tinklus, valstybinės reikšmės kelius valdančios institucijos ir įmonės, geležinkelijų infrastruktūros valdytojai per Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą priimtų pateiktus topografinius planus ir inžinerinių tinklų planus ir užtikrintų, kad per šią informacinę sistemą naudotojai pasiektų jų valdomų inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinius duomenis. Nors minėtiems subjektams teisės aktuose nėra nustatyta pareiga tvarkyti jų valdomų inžinerinės infrastruktūros objektų erdvinių duomenų (išskyrus Lietuvos automobilių kelių direkciją prie Susisiekimo ministerijos, kuri tvarko Valstybinės reikšmės kelių informacinės sistemos duomenis), tačiau didesnioji dalis tokių institucijų ir įmonių erdvinius duomenis tvarko ir dabar, tačiau duomenys nėra tvarkomi pagal vieningą duomenų modelį. Paaiškiname, kad minėtų subjektų pareigos derinti inžinerinės infrastruktūros erdvinius duomenis ir teikti jų informaciją šiuo metu yra nustatytos žemesnės galios teisės aktuose, tai yra Topografinių planų ir inžinerinių tinklų planų derinimo tvarkos apraše ¹ ir Nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų ir kadastro

¹ Topografinių planų ir inžinerinių tinklų planų derinimo tvarkos aprašas, patvirtintas žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 3D-754 „Dėl Topografinių planų ir inžinerinių tinklų planų derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

	<p>duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklėse². Tai reiškia, kad inžinerinius tinklus, valstybinės reikšmės kelius valdančioms institucijoms ir įmonėms pareiga derinti planus ir teikti duomenis šiuo metu yra numatyta, todėl administracinė našta šiems subjektams iš esmės nesikeis, išskyrus administracinę naštą geležinkelių infrastruktūros valdytojams, kadangi teisės aktuose geležinkelių infrastruktūros valdytojams nėra nustatytos pareigos teikti naudotojams jų valdomų inžinerinės infrastruktūros objektų duomenis. Siekiant, kad inžinerinius tinklus, valstybinės reikšmės kelius valdančioms institucijoms ir įmonėms, geležinkelių infrastruktūros valdytojams galimai atsirandanti našta būtų kiek įmanoma mažesnė, Įstatymo projektu nustatomas pereinamasis laikotarpis, kurio pabaigos data sutampa su Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas įstatyme nustatyta data 2022 m. gruodžio 31 d. Per šį laikotarpį asmenys turės susitvarkyti jų valdomos infrastruktūros erdvinis duomenis ir juos paskelbti TIIIS, taip pat tuos pačius duomenis panaudos SŽNS įstatyme nurodytų teritorijų erdviniams duomenims parengti.</p>
Poveikis konkurencijai	<p>Lietuvos valstybės sienos darbus planuoja ir organizuoja Vyriausybės komisija Lietuvos Respublikos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti, Lietuvos Respublikos išskirtinei ekonominei zonai Baltijos jūroje nustatyti ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūros klausimams spręsti, Lietuvos–Latvijos, Lietuvos–Rusijos, Lietuvos–Lenkijos, Lietuvos–Baltarusijos bendros tarpvalstybinės sienos komisijos. Praktika rodo, kad perkant sienos kartografavimo paslaugas viešųjų pirkimų būdu ne visada galima tiksliai nustatyti darbų apimtį, galutinių rezultatų priėmimo tikslus terminus, nes rezultatų priėmimas ir vertinimas priklauso ne tik nuo Lietuvos, bet ir nuo kitos valstybės politikos ir sprendimų priėmimo procesų. Be to, pasitaiko atvejų, kai komisijų iškeltas užduotis dėl sunaikintų valstybės sienos ženklų ar hidrografinių pasikeitimų reikia spręsti profesionaliai, objektyviai, trumpais terminais su esamomis priemonėmis ir turimais darbo resursais. Komisijų darbui būtinas tiek ekspertų, tiek rangovų pastovumas, jų nuolatinis dalyvavimas demarkavimo komisijos posėdžiuose, techninių darbo grupių veikloje ir bendravimas su užsienio valstybių sienos demarkavimo ir sienos priežiūros partneriais, kurie ypač vertina įgytą pasitikėjimą, todėl Projekto 10 straipsnio 3 dalies 1 punktu siūloma dalį valstybinių geodezijos ir kartografijos darbų (Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbus) pavesti vykdyti VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centrui „GIS-Centras“ (toliau – GIS-Centras), kurio savininko teises ir pareigas įgyvendina Žemės ūkio ministerija. Pagal siūlomas nuostatas GIS-Centras vykdytų funkciją, kuri pagal pobūdį nepriskirtina viešajam administravimui, tačiau valstybei yra būtina. Paaiškiname, kad nors GIS-Centras rinkoje veikia ir kaip privatus subjektas, tačiau didžioji dalis įmonės atliekamų funkcijų priskirtina prie viešojo administravimo – apie 70 procentų įmonės veiklos sudaro administracinių paslaugų teikimas. Paminėtina, kad dar 2004 m. GIS-</p>

² Nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklės, patvirtintos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 522 „Dėl Nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų ir kadastro duomenų surinkimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“

Centro įstatuose³ buvo įtvirtinta, kad ši įmonė, be kita ko, vykdytų veiklą, reikalingą siekiant tenkinti viešuosius interesus geoinformacinių technologijų, kartografijos ir geodezijos srityse; toks šios įmonės veiklos tikslas išliko iki šiol⁴. Taigi, pavedus GIS-Centrai vykdyti valstybei būtiną funkciją, tokia veikla (t. y. Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbų vykdymas) atitiktų tikslą, kurį įmonei pavesta įgyvendinti. Svarbu pažymėti, kad nei viena kita Lietuvoje veikianti įmonė neturi patirties atliekant Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbus, o užsienio subjektų dalyvavimas vykdant šiuos darbus galimai keltų grėsmę gautų valstybės sienos duomenų konfidencialumui. Akcentuotina, kad GIS-Centras informacijos apsaugai yra įdiegęs informacijos saugos vadybos sistemą, sertifikuotą pagal ISO/IEC 27001:2013 standarto reikalavimus. Tai vienintelė geodezijos ir kartografijos srityje veikianti įmonė Lietuvoje, kurios veiklos procesai ir informacijos sauga sertifikuoti pagal minėto tarptautinio sertifikato reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į tai, kad valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbų rezultatai svarbūs visai valstybei ir reikia ypatingai patikimo darbų vykdytojo, manytina, kad valstybei svarbias funkcijas pavedant vykdyti šiai įmonei, turėtų būti taikoma analogija su viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo tvarka, todėl tokią funkciją aiškiai įvardyti ir įgaliojimus ją atlikti siūlytina įtvirtinti šios valstybės įmonės veiklą reglamentuojančiame įstatyme.

Pažymėtina, kad sienos geodezijos ir kartografijos darbai istoriškai iki šiol buvo vykdomi tik įmonių, kurių savininkas buvo valstybės institucijos (nuo 1992 m. (atsiradus poreikiui delimituoti ir demarkuoti sieną) iki 2017 m. – UAB „Aerogeodezijos institutas“ (nuo 1992 m. iki 1996 m. VĮ Valstybinis aerofotogeodezijos institutas, dabar – VĮ „GIS-Centras“).

Oficialiai skelbiamoje statistikoje (<https://osp.stat.gov.lt>) pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (toliau – EVRK) 71.1 klasę „Architektūros ir inžinerijos veikla bei su ja susijusios techninės konsultacijos“ (ši klasė apima ne vien geodezinę/kartografinę veiklą, tačiau detalesnio smulkesnio išskyrimo nėra) įmonių generuojamos metinės pardavimo pajamos per pastaruosius metus siekia nuo 300 iki 400+ mln. Eur. Pagal paskutinę valstybės sienos geodezinių ir kartografinių paslaugų pirkimo–pardavimo sutartį, valstybės išlaidos minėtai veiklai yra apie 300 tūkst. Eur per metus (į sumą įskaičiuoti ne tik geodezijos ir kartografijos darbai, bet ir komisijų veiklą reglamentuojančių dokumentų (instrukcijų ir pan.) projektų rengimas, atstovavimas techninėse darbo grupėse ir pan.)). Akivaizdu, kad geodezinė / kartografinė veikla (EVRK 71.12.40) galimai sudaro mažą dalį 71.1 klasės

³ Valstybės įmonės Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „GIS-Centras“ įstatatai, patvirtinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2004 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. 1P-86 „Dėl Valstybės įmonės Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „GIS-Centras“ įstatų tvirtinimo“

⁴ Valstybės įmonės Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „GIS-Centras“ įstatatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. 3D-114 „Dėl Valstybės įmonės Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „GIS-Centras“ įstatų tvirtinimo“

	<p>pardavimo pajamų struktūroje, o sienos geodeziniai / kartografiniai darbai sudarytų tik labai nežymią dalį visoje šios veiklos (71.1 klasės) rinkoje.</p> <p>Pažymėtina, kad perdavus šią funkciją valstybės įmonei, valstybė ne tik galės operatyviau vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, bet ir bus formuojamas patikimos valstybės įvaizdis, įgyta patirtis ir įgūdžiai bus naudojami pakartotinai, užmezgami tarptautiniai ilgalaikiai pasitikėjimu grįsti santykiai.</p>
--	---

Kita svarbi informacija. Nepriėmus Įstatymo projekto, inžinerinius tinklus, valstybinės reikšmės kelius valdančioms institucijoms ir įmonėms, geležinkelių infrastruktūros valdytojams nebus nustatytos pareigos tvarkyti ir teikti jų valdomų objektų erdvinius duomenis, todėl kuriamos informacinės sistemos ir susijusių sistemų (Infostatyba, VIISP) paslaugos negalės tinkamai veikti

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Palmira Petniūnienė
Pareigos	Vyriausioji specialistė
Institucija (padalinys)	Žemės ūkio ministerijos Nekilnojamojo turto kadastro ir geodezijos skyrius
Tel. numeris ir el. paštas	8 5 2100 525, el. p. palmira.petniuniene@zum.lt

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika
2020-10-04

